

vannak számra és tudományra elegendő, hogy a vállalat szellemi része felől meg lehetünk nyugodva, eltekintve attól, hogy a külföld legkiválóbb jeles termékeinek fordításával a vállalat tetemes részére minden kritikán felül álló tartalmat lehet biztosítani. *

Milyen szép lesz, ha a vállalat évi jutaléka közt évenként szerepel majd a *szentírás* egy része. Így majd lassan-lassan levesszük a magyar zsidóságról azt a szégyent, hogy nincs magyar bibliája. Pedig lehetne — ha a papok s tudósok kényelmöket s a gazdagok filléreiket nem sajnálnák feláldozni. Az utóbbiakhoz nem fogunk hiába fordulni, csak az előbbiek helyt álljanak!

Szeged.

L. I.

*

... Véghetetlen szellemi szegénységnek volna a jele, ha feleketünk művelt körei a tervezett Népszerű Irodalmi Vállalatot fel nem karolnák és annak létesülését pártfogásuk által elő nem mozdítanák. Véletlenül kezem ügyébe került az »*Institut zur Förderung der israelitischen Literatur*« pártolóinak névjegyzéke a nevezett intézett fennállásának második esztendőjéből (1857.). E névjegyzék most, hogy Goldziher úr cikkét elolvastam, abból a szempontból érdekelt, hogy hát akadt-e ez irodalmi vállalatnak akkoriban pártolója hazánkban? Bizony akadt! A sokból csak a következő számbeli tényeket emelem ki: Pest 66, Temesvár 50, Pécs 14, Ó-buda 14, Székesfehérvár 11, Siklós 6 előfizetőt szolgáltatott stb.; nota bene: ezelőtt vagy 27 évvel. Hát már hogyan kerülne ki 1884-en túl a magyar-zsidó értelmiségből elég pártoló arra, hogy ne létesülhessen egy ily vállalat, mely nem igényel túlságos áldozatot, és mely — e tekintetben nem követvén ama német elődje példáját — nem is irányul oly munkák felé, a melyeket *bármely művelt ember* eszével fel nem érne? És ha ki nem futja a pártolók száma, úgy hiszem, szent kötelessége a tehetősebb hitközségeknek, hogy ha direkt subventióval nem is járulnak a vállalat-hoz, legalább több példányra előfizessenek. De nem is merem hinni, hogy a közönség részvétlensége miatt dugába dőlne ily mind hitfelekezeti, mind hazafias szempontból egyaránt áldásos gondolat.

Budapest.

rz.

*